

A la nostra terra catalana els creadors que cultiven més d'una sola disciplina no acostumen a ésser gaire ben vistos (i encara menys, acceptats), com si el fet de fer bona feina i destacar en una fos incompatible amb el fet de fer-ho en d'altres. És per això, per exemple, que Ràfols Casamada ha estat, en general, molt menys considerat com a poeta que no pas com a pintor. En el cas de Ricard Salvat succeeix exactament el mateix: se'l recorda, amb raó, com un dels millors directors d'escena catalans del segle XX, però la seva obra literària ha caigut gairebé en l'oblit.

Raó per la qual convé que felicitem Edicions de la Universitat de Barcelona (amb la col·laboració de l'Autònoma i de la Fundació Ricard Salvat) per haver emprès la publicació d'una obra d'una tal envergadura i una tal importància com la dels seus diaris. Un "ambiciós projecte editorial que es proposa publicar, en una desena i escaig de llibres, tota [la seva] obra dietarística".

Una obra que, com comprovarà el lector tan aviat com s'endinsi en aquest valuós primer volum, va molt i molt més enllà de les notes o impressions de l'autor sobre qüestions teatrals. Per més que, com ens adverteixen al pròleg Francesc Foguet i Manuel Molins, és cert que un gruix considerable es dediqui a "reflexionar sobre les arts escèniques *lato sensu*", el que ens ofereix, per damunt de tot, és una molt completa –i no per això menys personal– imatge sobre *el seu temps i el seu país*; que van ésser els nostres.

Una imatge o retrat on Salvat s'esplaia lliurement i amb generositat sobre els més diversos temes que li interessaven, des dels més lligats amb la seva tasca artística (cinema, teatre, art i cultura en general), passant pels polítics i socials (resulta obvi que la seva passió per l'escena teatral i per la política van de la mà; resulta impossible entendre l'una sense l'altra; l'una i l'altra són, en realitat, dues cares de la mateixa) fins als més aparentment banals. I, no poques ocasions, aquests apunts sobre assumptes en principi poc importants són els que acaben essent més significatius; els

vegin la llum– la seva visió sobre "l'espectacle de la vida". D'una vida, la seva i la dels seus contemporanis, la dels que hagueren de patir la *llarga nit* del franquisme quan eren joves, que és polièdrica i plena, que es desborda per totes bandes, sense límits; que té una mica de tot i arriba a tot arreu.

Raó per la qual encara es troba més a faltar un apartat del tot ineludible en aquesta mena d'obres: un índex final de noms i d'obres esmentades, que en faciliti la localització. Confiam que els propers volums n'esmenin la mancança.

Com indicava a l'inici, això potser sorprendrà a tots aquells que tinguin del director i escenògraf una visió reduïda, els que creguin que els seus escrits memorialístics tan sols poden interessar als apassionats per la història del teatre al nostre país, als que pensin, erròniament, que aquest llibre no és per a ells, que en trauran ben poc, que no *els dirà res* –o, almenys, res que no sabessin, ja–. Una idea del tot

equivocada, atès que una de les idees que Salvat semblava tenir al cap en escriure'l és que fes algun servei, que anés més enllà d'un estricte dietari personal.

És per això que no només tingué cura d'escriure'l bé, que assolís una validesa literària, sinó que *digués coses*, que, com comentava sobre una pel·lícula de Godard, calia que forma i contingut tinguessin pes: "si bé, des d'un punt de vista estètic, pot resultar molt interessant, també t'agrada que a més et diguin alguna cosa."

Raó per la qual aquest dietari seu, per poc que els següents volums mantinguin un nivell similar –i, tot i no conèixer-los, crec que, més que no pas davallar, s'enlairaran encara més a mesura que els anys i l'experiència, vital i literària, augmenti– esdevindran no tan sols una obra de primera, primeríssima magnitud (equiparables, per esmentar únicament un parell de noms, als dietaris de Maurici Serrahima o a les cartes de Joan Fuster), sinó un document (gairebé) imprescindible per conèixer i entendre la segona meitat del segle XX i els primers anys del XXI a Catalunya. Un tresor a conservar ben a mà a la nostra llibreria. *

Ricard Salvat
en una imatge dels
anys seixanta
ARXIU

DIARIS
(1962-1968)
Ricard Salvat

Editorial:
Edicions de la
Universitat de
Barcelona, 2016
Pàgines: 544
Preu: 32 euros

Memòria d'un temps i un país

que prenen més rellevància; els que diuen més sobre l'època i sobre l'autor.

Sens dubte, és aquesta mirada ampla i plural sobre tot el que l'envolta el que atorga una major riquesa a les seves notes de dietari. Perquè el que fa, per damunt de tot, és llegir-nos, amb uns dots com a escriptor indiscutibles i amb una claredat i una sinceritat que s'agraeixen d'allò més en obres d'aquesta mena –massa sovint redactades pensant en el demà, en quan

llibres